

10 SchoolOndersteuningsProfiel (SOP)

10.1 Basisondersteuning

Basisondersteuning is het door het samenwerkingsverband afgesproken geheel van preventieve en lichte curatieve interventies die de school binnen haar onderwijsstructuur planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau, eventueel met samenwerkende partners, uitvoert.

Voor een adequate uitvoering van de ondersteuning en begeleiding van alle leerlingen hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Systematisch volgen van de vorderingen van onze leerlingen met behulp van:
 - o Methode onafhankelijke toetsen leerlingvolgsysteem
 - o Methode onafhankelijke eindtoetsing
 - o Methode gebonden toetsen
- Systematische analyse van leerling-resultaten en de voortgang in de ontwikkeling
- Extra ondersteuning voor leerlingen die dat nodig hebben op basis van signalering, diagnose, handelingsplanning, evaluatie
- Betrokkenheid van ouders bij de planmatige uitvoering van de ondersteuning
- Adequate procedures voor instroom, doorstroom en uitstroom van leerlingen
- Toepassing van afgesproken procedures en protocollen
- Centrale opslag van leerlinggegevens in leerlingdossier
- Gestructureerde en planmatige ondersteuning en begeleiding voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften indien nodig in een eigen leerlijn/ontwikkelingsperspectief

In de organisatie van de ondersteuningsstructuur op de reguliere basisschool gaan we uit van twee niveaus:

- Basisondersteuning
- Extra ondersteuning

Niveau 1 (basisondersteuning):

Basisondersteuning omvat de ondersteuning die de school (reguliere basisschool) zelf binnen en om de groep en binnen de eigen organisatie aan alle leerlingen biedt. Hieronder vallen ook maatregelen als verlengde instructiegroepen, meer handen in de klas in de vorm van een onderwijsassistent, differentiatie (minder of uitdagender stof), eigen leerlijnen en begeleiding en coaching door Intern Begeleiding en/of andere deskundigen van de school. Onder de basisondersteuning valt ook het onderwijs en de ondersteuning met behulp van externe voorzieningen om de school heen. De school blijft zelf de verantwoordelijkheid dragen voor het onderwijs aan de leerlingen, maar schakelt de hulp in van externe deskundigen. Om de school heen hebben wij een vangnet van hulpbronnen: orthopedagoog, gedragsspecialist, ambulant begeleiders, schoolmaatschappelijk werk, logopedie, fysiotherapie, jeugdgezondheidszorg, jeugdzorg etc. Onze basisondersteuning heeft een permanent karakter en is bestemd voor alle leerlingen.

Alle basisscholen van SOOOG moeten kinderen met de volgende typering kunnen bedienen.

- met een IQ rondom het gemiddelde: ergens tussen 80 à 85 enerzijds en 115 à 120 anderzijds
- met een min of meer probleemloze ontwikkeling
- met (beperkte) leerproblemen
- een vertraagde lees- taalontwikkeling
- dyslexie
- een vertraagde rekenontwikkeling
- met (beperkte) problemen in hun sociaal-emotioneel functioneren
- faalangst
- zwak ontwikkelde sociale vaardigheden

Wanneer kinderen kampen met ernstige leerproblemen: een achterstand van ruim 1 jaar op één of meerdere vakgebieden of als er problemen zijn op sociaal/emotioneel gebied, kan:

- het programma aangepast worden (hoeveelheid en aanbod van het werk, het werktempo, of het niveau);
- gekozen worden voor het werken in een andere methode of met ander materiaal. In beide gevallen doen de leerlingen zoveel mogelijk met de groep mee. Geprobeerd wordt de kerndoelen te bereiken. De leerbaarheid van het kind is zodanig, dat het ons reguliere leerstofaanbod helemaal of grotendeels kan verwerken, in elk geval een minimaal gemiddelde beheersing van de leerstof tot eind groep 6, opdat de leerling kan deelnemen aan het

voortgezet onderwijs;

- tegemoet worden gekomen door te differentiëren in de instructie. Binnen elke groep is de instructie per ontwikkelingsgebied beperkt tot maximaal drie niveaus;
- gekozen worden voor een langer verblijf in een bepaalde groep (doublure);

Steeds moet in de gaten gehouden worden dat:

- het kind zich prettig voelt op school;
- het kind in de groep past;
- het gedrag niet storend is voor de groep;
- de veiligheid van het kind zelf, de medeleerlingen en de leerkracht gewaarborgd is;
- het kind redelijk zelfstandig kan werken;
- het kind voldoende vorderingen maakt.

10.2 Extra ondersteuning

Niveau 2 (extra ondersteuning):

We spreken van extra ondersteuning wanneer de ondersteuning de basisondersteuning overstijgt. Wanneer de basisondersteuning ontoereikend is om het te verwachten en onderbouwde ontwikkelingsperspectief en uitstroomniveau van een leerling te realiseren, is extra ondersteuning mogelijk. Daarbij is niet de beperking of de stroomis van de leerling leidend, maar de ondersteuningsbehoefte vanuit de context van school en thuissituatie.

De extra ondersteuning wordt georganiseerd in de vorm van arrangementen. Deze arrangementen kunnen licht en kortdurend van aard zijn of zwaar en langdurig. Extra ondersteuning kan plaatsvinden in de basisschool (licht), in een tijdelijke setting (medium) of in het SBO (medium), SO of VSO (zwaar).

De arrangementen worden gerealiseerd al dan niet met behulp van middelen, menskracht of expertise van buiten de school. Er kan zowel sprake zijn van een individueel arrangement als van een groepsarrangement.

Een arrangement kan beschreven worden vanuit vijf aspecten:

1. de aanwezige deskundigheid binnen het team
2. de aandacht en tijd die wordt vrijgemaakt
3. de aanpak, inhoud, methodieken en materialen
4. de mogelijkheden van het schoolgebouw
5. de samenwerkingsrelaties met ouders en onderwijs- en ketenpartners

Een arrangement beschreven vanuit één aspect voldoet niet aan de kwaliteitseisen voor extra ondersteuning; het zal altijd gaan om combinaties van aspecten. Een arrangement dient flexibel te zijn qua duur, omvang en intensiteit. Toekenning van extra ondersteuning vindt plaats op basis van handelingsgerichte diagnostiek, die de onderwijsbehoeften vertaalt in directe en haalbare handelingssuggesties.

Extra ondersteuning vindt zo mogelijk plaats binnen de (eigen) basisschool. Als de opvang van bijvoorbeeld een leerling met een ernstige leerproblematiek, een aandachtstoornis, een stoornis in het autistisch spectrum, een gehoorprobleem of een spraaktaalstoornis de mogelijkheden van de school overstijgen, wordt een plaats gezocht op een andere school. Vaak is dit een school voor speciaal (basis) onderwijs. De extra ondersteuning wordt bekostigd door het SWV Primair Onderwijs Groningen (20.01) volgens de afspraken die in het ondersteuningsplan van het SWV zijn gemaakt. De toekenning van extra ondersteuning binnen de (eigen) basisschool wordt geregeld door het schoolbestuur (SOOOG), die voor deze vorm van ondersteuning een budget beschikbaar heeft vanuit het SWV.

Bij de besluitvorming over de aanvraag van extra ondersteuning onderscheiden we drie fasen: vaststellen, bepalen en toewijzen:

1. Het schoolondersteuningsteam, bestaande uit de intern begeleider en de directeur (mogelijk ondersteund door een extern deskundige met diagnostische expertise), stelt op basis van beschikbare gegevens uit het LOVS, observatie- en onderzoeksverslagen en de evaluatie van de HGW-cyclus vast dat de leerling extra ondersteuning nodig heeft omdat de ondersteuningsbehoefte de basisondersteuning die het bestuur van SWV 20.01 PO heeft vastgesteld en de mogelijkheden van de school (schoolondersteuningsprofiel) overstijgt.
2. Het schoolondersteuningsteam bepaalt handelingsgericht wat de leerling nodig heeft aan tijd en aandacht,

deskundigheid, materialen en middelen, ruimtelijke omgeving en samenwerking met andere instanties. Voor arrangementaanvragen binnen de eigen school worden ook de duur en de gewenste faciliteiten aangegeven.

3. Ook geeft het team aan hoe en waar de extra ondersteuning kan worden gerealiseerd, in de eigen reguliere basisschool, in een andere basisschool of elders. Zo is er sprake van handelingsgericht arrangeren, dit mondt uit in een arrangement of de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs.

4. Na een (positief) advies van het Expertisecentrum beslist het CvB van SOOOG over de toekenning van het gevraagde arrangement en stelt duur en faciliteiten vast.

Leerlingen met een arrangement krijgen extra ondersteuning. De extra ondersteuning moet maatwerk zijn, toegesneden op de vraag:

- Wat heeft deze leerling nodig?
- Wat heeft deze leerkracht nodig?
- Wat heeft de school nodig?
- Welke ondersteuning hebben de ouders nodig?

De antwoorden op deze vragen zijn verwerkt in het ontwikkelingsperspectief (OPP), dat voor de leerling moet worden opgesteld en jaarlijks in overleg met ouders wordt bijgesteld.

Extra ondersteuning kan zowel permanent als tijdelijk van aard zijn en is bestemd voor leerlingen met complexe speciale onderwijs ondersteuningsbehoeften binnen het regulier basisonderwijs.

Ontwikkelingsperspectief

Een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) moet worden opgesteld voor leerlingen die extra ondersteuning door middel van een arrangement (vanuit het SWV) ontvangen. Daarnaast mag de school een OPP opstellen voor leerlingen die ondersteuning krijgen die valt onder de basisondersteuning.

In het stroomschema OPP is te zien wanneer er sprake is van een verplicht en vrijblijvend OPP. Binnen zes weken nadat er afspraken zijn gemaakt over extra ondersteuning in het regulier onderwijs, stelt de school het ontwikkelingsperspectief voor deze leerling vast. Daarbij wordt afgestemd met ouders. Het OPP wordt in ParnasSys opgesteld.

Het belang van een OPP

Een OPP is van belang omdat:

- het bijdraagt aan optimale ontwikkeling van leerlingen op basis van hun mogelijkheden en talenten. Het is een instrument om de leerling doelgericht te ondersteunen in zijn of haar ontwikkeling
- het een planningsdocument voor de leerkracht is (plannen i.p.v. volgen)
- het een instrument is om met ouders in gesprek te gaan over de ontwikkeling van hun kind en waar de school naar toe werkt
- het bijdraagt aan een doorgaande lijn/overdracht naar het voortgezet onderwijs

Wat moet in ieder geval in een OPP staan

Een OPP bestaat in ieder geval uit een aantal (wettelijk) verplichte onderdelen:

- De te verwachten uitstroombestemming van de leerling. Daarmee wordt in het basisonderwijs en in het speciaal basisonderwijs bedoeld op uitstroom naar één van de onderwijssoorten in het regulier voortgezet onderwijs dan wel uitstroom naar één van de uitstroombestemmingen in het voortgezet speciaal onderwijs.
- De onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming van de leerling. Deze onderbouwing bevat de samenhangende argumenten die relevant zijn voor het onderwijs en die daarmee de keuze onderbouwen voor een uitstroombestemming. Daarbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van de leerling in relatie tot de voor de uitstroombestemming vereiste kennis en vaardigheden.
- De onderbouwing bevat ten minste een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling. Het gaat hier om kindgebonden factoren en omgevingsfactoren die het onderwijsproces kunnen beïnvloeden en die (mede) bepalen of een leerling een bepaalde uitstroombestemming kan bereiken, zoals

bijvoorbeeld motivatie, doorzettingsvermogen, een stimulerende thuisomgeving en/of kenmerken van de leerling.

Deze factoren vormen belangrijke bouwstenen in de onderbouwing van de keuze die wordt gemaakt voor de te verwachten uitstroombestemming van de leerling. Wanneer het bevoegd gezag het ontwikkelingsperspectief voor de

eerste keer na inschrijving vaststelt, zal de onderbouwing een weergave zijn van de voor de uitstroombestemming relevante gegevens in de beginsituatie van de leerling, zoals die bijvoorbeeld blijkt uit het onderwijskundig rapport indien de leerling eerder onderwijs heeft gevolgd.

- De te bieden ondersteuning en begeleiding en, indien aan de orde, de afwijkingen van het onderwijsprogramma.

Evaluatie en monitoring van een OPP

Ten minste jaarlijks evalueert de school met de ouders het OPP. Wij hebben ervoor gekozen het OPP twee keer per jaar met ouders en, indien mogelijk, de leerling te evalueren. Mede op basis van deze evaluatie neemt de school, indien nodig, extra maatregelen om de leerling op koers te houden richting de uitstroombestemming of stelt de school het OPP bij. Het spreekt vanzelf dat de school in het voortraject en bij het opstellen van het OPP zelf zoveel mogelijk samen optrekt met de ouders van een leerling en, indien mogelijk, met de leerling zelf.

Buiten het regulier onderwijs (niveau 3 speciale ondersteuning)

Wanneer blijkt dat de extra ondersteuning die een leerling nodig heeft, niet of onvoldoende in het regulier onderwijs geboden kan worden, wordt het stappenplan toelating/handhaving ingezet (zie hoofdstuk toelating van leerlingen, schoolgids). In overleg met ouders wordt een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) aangevraagd voor het speciaal (basis)onderwijs of voor een hele specifieke voorziening.

De leerling wordt uitgeschreven van de eigen school en de zorgplicht wordt aan de nieuwe school overgedragen. De kosten voor een verwijzing komen ten laste van de middelen van het schoolbestuur, die hiervoor door het SWV ter beschikking zijn gesteld. Elk kind, dat deze vorm van extra ondersteuning nodig heeft, moet verwezen kunnen worden. Vanwege plaatsgebrek kan een wachttijd ingesteld worden. Ten allen tijde zal de school echter alles in het werk stellen om de leerling zo goed mogelijk zelf op te vangen, eventueel met hulp van derden.

Scholen voor speciaal onderwijs zijn bedoeld voor lichamelijk, zintuiglijk of verstandelijk gehandicapte kinderen en voor kinderen met psychiatrische of gedragsproblemen.

Voor deze kinderen zijn er vier verschillende soorten scholen, nl:

- Scholen voor blinde of slechtziende kinderen (visueel gehandicapte kinderen) (voorheen cluster 1)
- Scholen voor dove, slechthorende kinderen, kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden en kinderen met communicatieve problemen (voorheen cluster 2, Kentalis)
- Scholen voor kinderen met lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen, zeer moeilijk lerende kinderen en langdurig zieke kinderen met een lichamelijke handicap, kinderen met epilepsie en meervoudig gehandicapte kinderen die zeer moeilijk leren (voorheen cluster 3)
- Scholen voor kinderen met ernstige gedragsproblemen en/of psychiatrische problemen (Renn4)

Behalve een verwijzing naar het speciaal onderwijs is ook een verwijzing naar het speciaal basisonderwijs mogelijk.

10.3 Ondersteuningsaanbod

Ondersteuningsaanbod

Binnen de basisondersteuning bieden we preventieve en licht curatieve interventies voor onze leerlingen aan. Onder preventie verstaan we de basisondersteuning voor alle leerlingen die er op is gericht om tijdig leerproblemen en opgroei- en opvoedproblemen te signaleren. Vroegtijdige signalering vereist de aanwezigheid van diagnostische expertise en de school kan deze al dan niet in samenwerking met ketenpartners organiseren. Ook de zorg voor een veilig schoolklimaat maakt deel uit van de basisondersteuning. Hieronder het aanbod voor preventieve en lichte curatieve interventies binnen de basisondersteuning.

Wij willen dat onze leerlingen zich lekker in hun vel voelen, goed presteren op hun eigen niveau en daar waar nodig een passend aanbod krijgen waarmee ze uitgedaagd worden en de juiste leerstrategieën aanleren, leren zelfkritisch te worden en zelfstandig zijn. Wij streven ernaar dat kinderen gestimuleerd worden om op een zo hoog mogelijk niveau te blijven presteren.

Vanaf 2012 heeft het bestuur van SOOOG de verplichting om een passend onderwijsaanbod te verzorgen voor alle leerlingen die op onze scholen worden aangemeld of al staan ingeschreven.

Het beleid ten aanzien van kinderen met leerproblematiek:

Wanneer kinderen ernstige leerproblemen met een achterstand van ruim 1 jaar op één of meerdere vakgebieden

hebben kan:

- Het programma aangepast worden qua aanbod, het werktempo, en/of het niveau;
- Gekozen worden voor het werken in een andere methode, met ander materiaal. opm.: In beide gevallen doen de leerlingen zoveel mogelijk met de groep mee. De leerbaarheid van het kind is wel zodanig, dat het ons reguliere leerstofaanbod helemaal of grotendeels kan verwerken, in elk geval een minimaal gemiddelde beheersing van de leerstof tot eind groep 6, opdat de leerling kan deelnemen aan het voortgezet onderwijs.

In goed overleg met ouders wordt gekozen voor een doublure in een bepaalde groep of het kind gaat rekenen op een eigen leerlijn. We proberen de kinderen tot groep 6 zoveel mogelijk mee te laten doen met de groep.

Steeds moet in de gaten gehouden worden dat:

- Het kind zich prettig voelt op school;
- Het kind in de groep past;
- Het gedrag van het kind niet storend is voor de groep;
- De groep die aandacht krijgt die het verdient/nodig heeft;
- Het leerproces niet verstoord wordt door het gedrag van het kind;
- De veiligheid van het kind zelf, de medeleerlingen en de leerkracht gewaarborgd is;
- Het kind redelijk zelfstandig kan werken, ook op zijn eigen niveau/leerlijn;
- Het kind voldoende vorderingen maakt, dus in ontwikkeling blijft. opm: Soms wijken de mogelijkheden van kinderen zover af van het gemiddelde van de groep dat we (middels risicoplannen en eigen leerlijnen) aangepaste doelen stellen.

Het vaststellen van een eigen leerlijn wordt bepaald door de orthopedagoog van het expertisecentrum.

Het beleid ten aanzien van de ondersteuning van leerlingen die problemen ervaren in hun sociaal-emotionele ontwikkeling en gedragsmoeilijke/ geïndiceerde leerlingen.

Kinderen kunnen in kleine groepen ondersteuning krijgen (soms ook 1 op 1 begeleiding) Deze kinderen worden aangemeld door leerkrachten bij de intern begeleider en zij schakelt de 'specialist' in. Deze ondersteuning/begeleiding wordt minstens 1x in de week gegeven. Ook kan 'Groepsgeluk' worden ingeschakeld. Hierbij wordt er naar de groep en welke rol de leerlingen in een groep heeft. Dit kan 1 a 2 keer per jaar worden ingezet. Wij gaan bij het stellen van de doelen in gesprek met het kind.(kind gesprek) Daarna gaan we samen met het kind de pedagogische onderwijsbehoeften bespreken. Zeer belangrijk is het welzijn van de kinderen waarborgen, zorgen dat ze inhoudelijk uitgedaagd worden en dat ze bepaalde vaardigheden ontwikkelen die past bij hun ontwikkeling.

Vaardigheden: Een belangrijk onderdeel is het aanleren van vaardigheden. De vaardigheden die aan bod komen zijn gericht op de executieve functies van de leerlingen en hun metacognitieve vaardigheden: Jezelf motiveren, zelfstandig werken, samenwerken, onderzoekend leren, omgaan met frustraties, het opsporen en oplossen van hiaten, een probleemoplossend vermogen ontwikkelen, keuzes maken, taalbegrip, plannen, presenteren, concentreren en doorzettingsvermogen. Ook deze doelen zijn leerlinggebonden, daar de ene leerling moet leren omgaan met frustraties en de andere leerling echt moet leren samenwerken met anderen enz.

Het beleid ten aanzien van leerlingen met gedragsproblematiek:

Wanneer leerlingen die gediagnosticeerd zijn met een leer- en/of gedragsstoornis en kinderen die problemen hebben in hun sociaal-emotionele ontwikkeling, ervaren verschillende moeilijkheden op het gebied van werkhouding, concentratie en in de sociale interacties op school en daar buiten. Deze leerlingen hebben specifieke onderwijsbehoeften en daardoor extra/speciale ondersteuning nodig van de gedragsspecialisten. Deze leerlingen kunnen een arrangement hebben en hierbij zijn vaak externe instanties (Molendrift, Accare, Lentis Jonx) betrokken. De Intern Begeleider coördineert de contacten tussen deze instanties, ouders en school. De collega's krijgen handvatten en hulpmiddelen om deze leerlingen te begeleiden. Met het begeleiden van deze leerlingen willen we bereiken dat de leerlingen zich prettig voelen en een goede positieve ontwikkeling doorlopen, zodat ze uiteindelijk klaar zijn voor het Voortgezet Onderwijs. Ouders zijn hierbij een belangrijke partner, zodat we met een goede samenwerking het kind

optimaal ondersteunen. We gaan bij deze leerlingen kijken/observeren welke pedagogische onderwijsbehoeften nodig zijn om tot een betere ontwikkeling te komen op:

- Sociale competentie
- Emotionele ontwikkeling
- Gedrag
- Werkhouding/werkinzet.

We onderscheiden het pedagogisch domein in 2 clusters:

- Het ontwikkelen van vaardigheden op sociaal-emotioneel gebied.
- Het ontwikkelen van vaardigheden op het terrein van de leerstijl, taakaanpak en werkhouding, de zogenoemde executieve functies.

De pedagogische - en didactische onderwijsbehoeften kunnen niet los van elkaar gezien worden, maar altijd in samenhang met elkaar.

Bij het benoemen van de pedagogische onderwijsbehoeften van een kind moeten we eerst twee stappen maken:

- Welke doelen streven we de komende periode voor deze leerling na?
- Wat heeft deze leerling extra nodig om deze doelen te bereiken?

Kinderen kunnen, naast dat ze in kleine groepen ondersteuning krijgen, ook 1 op 1 begeleiding krijgen van de extra leerkracht/ orthopedagoog en/of intern begeleider. Deze kinderen worden aangemeld door leerkrachten, ouders of in samenwerking met de jeugdverpleegkundige van de GGD. Deze ondersteuning/begeleiding wordt minstens 1x in de week gegeven.

Het aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen

Voor leerlingen die over een meer dan gemiddelde intelligentie beschikken hebben wij de mogelijkheid deel te nemen aan de 'Groene Lijn'. In principe willen we deze leerlingen in de groep kunnen bedienen, maar voor sommige leerlingen is dit niet voldoende. Voor deze groep leerlingen is de Groene lijn bedoeld. Deze groep wordt gecoördineerd door onze leerkracht met affiniteit met meer- en hoogbegaafdheid. In de kwaliteitskaart Hoogbegaafdheid staat beschreven hoe we signaleren, hoe het aanbod eruit ziet en welke middelen hiervoor gebruikt worden.

Het aanbod voor leerlingen met een minder dan gemiddelde intelligentie

Voor leerlingen met een minder dan gemiddelde intelligentie (vastgesteld d.m.v een intelligentieonderzoek) vindt de ondersteuning in de groep plaats. Door intensivering van het onderwijsaanbod proberen we deze leerling bij de groep te houden. Wanneer dit niet haalbaar is, wordt bekeken of we voor deze leerling verantwoord over kunnen stappen op 1F (referentieniveaus). Wanneer blijkt dat ook 1F niet haalbaar is voor een leerling kunnen we overstappen op passende perspectieven. We bepalen dan het uitstroomniveau en de leerroute en passen het onderwijsaanbod hierop aan. Wanneer een leerling losgekoppeld wordt van de leerstofaanbod van de groep en dus een eigen leerlijn krijgt, gaat dit altijd in overleg met de orthopedagoog van het Expertisecentrum. De orthopedagoog kan dan een deskundigheidsverklaring opstellen, zodat wij verantwoord op een aangepast leerstofaanbod voor de leerling overstappen.

Lees- en dyslexieondersteuning

Bij ons op school vinden we het belangrijk dat leerlingen goed leren lezen. Wij besteden dan ook meer tijd aan lezen. Voor leerlingen in de onderbouw die risico lopen op mogelijke leesproblemen werken we preventief. We maken gebruik van het programma BOUW voor leerlingen uit de groepen 2 t/m 4. In onze notitie technisch lezen en spelling staat onze werkwijze beschreven. De school werkt van groep 1 t/m 8 volgens het Protocol Leesproblemen en Dyslexie van het Expertisecentrum

Nederlands. Zie hiervoor het dyslexieprotocol van de school.

In het protocol is beschreven welke begeleiding leerlingen met dyslexie kunnen krijgen en welke faciliteiten toegekend kunnen worden. De begeleiding richt zich op het leren omgaan met dyslexie en de beschikbare hulpmiddelen en strategieën. Meer informatie is te vinden op:

www.materplandydlexie.nl

www.dylexieroute.nl

www.steunpuntndyslexie.nl

Leerlingen met een dyslexieverklaring of leerlingen met dyslectische kenmerken die niet in aanmerking komen voor vergoede zorg worden in de warme overdracht met het voortgezet onderwijs besproken, zodat het voortgezet onderwijs hierop in kan spelen.

Reken- en dyscalculieondersteuning

De opvang van leerlingen met dyscalculie wordt in de wettelijke regeling Passend Onderwijs en ook in het Ondersteuningsplan van SWV 20.01 expliciet genoemd als behorende tot de basisondersteuning. De school beschikt over een ERWD-protocol, dat op SOOOG-niveau is vastgesteld (2013). Het ERWD-protocol is een handreiking voor leerkrachten waarin uitgewerkte stappenplannen, aanwijzingen voor observaties en toetsing van rekenvaardigheid bij

leerlingen met rekenproblemen zijn opgenomen. Op schoolniveau hebben we een notitie Rekenen en Wiskunde opgesteld waarin de werkwijze ten aanzien van het rekenen en wiskunde is beschreven. We beschikken twee keer per week over een extra leerkracht die leerlingen begeleidt met evt. rekenproblemen. In overleg tussen de leerkrachten en IB'er wordt bepaald welke leerlingen hier gebruik van maken. Ouders moeten hierover geïnformeerd worden. Opgemerkt moet worden dat wij vanuit het Expertisecentrum een beperkt dyscalculieonderzoek kunnen laten uitvoeren. De criteria hiervoor zijn mindeer helder geformuleerd, waardoor het moeilijk vast te stellen is of er daadwerkelijk sprake is van dyscalculie.

Het aanbod voor leerlingen met zwakke executieve functies

Executieve functies zijn vaardigheden die ons helpen om te beslissen op welke activiteiten of taken we onze aandacht richten en welke we kiezen om uit te voeren. Executieve functies maken het ons mogelijk om ons gedrag te organiseren en korte termijnbehoeften opzij te schuiven ten gunste van lange termijn doelen. Dankzij deze vaardigheden kunnen we onze activiteiten plannen en organiseren, onze aandacht ergens op gericht houden en de uitvoering van een taak volhouden. Executieve functies stellen ons in staat onze emoties te reguleren en onze gedachten te monitoren, zodat we efficiënter en effectiever kunnen werken. Deze vaardigheden helpen ons ons gedrag te reguleren. Om leerling die problemen ondervinden op het gebied van de executieve functies te ondersteunen heeft de school

een aantal medewerkers die zich hierin verdiepen.(cursus) Om helder te krijgen welke executieve functies sterk en zwak ontwikkeld zijn, kunnen we gebruik maken van observatielijsten die op school aanwezig zijn en die de leerkracht samen met ouders invult. Daarnaast is het ook mogelijk om de vragenlijsten van BRIEF te gebruiken. De ouder- en leerkrachtvragenlijst zijn door de IB'er op te vragen bij het Expertisecentrum. De orthopedagoog komt voor een observatie in de groep, verwerkt de vragenlijsten en zorgt voor een terugkoppeling richting school en ouders. In de 'groen lijn' groep wordt aandacht besteed aan de executieve functies, waar mogelijk proberen we dit ook in de klas te organiseren. Daarnaast kan ook de ergotherapeut van het Beweegcentrum ingezet worden met toestemming van ouders.

Het aanbod voor anderstalige leerlingen (NT2)

Leerlingen, die de Nederlandse taal als tweede taal hebben, krijgen binnen SOOOG eerst onderwijs op de afdeling Anderstaligen van SOOOG te Winschoten. Wanneer deze leerlingen over een woordenschat van ongeveer 4000 woorden beschikken (eind groep 2 niveau), krijgen ze een plek in het regulier onderwijs. Deze leerlingen worden in een warme overdracht tussen beide scholen besproken. De toets gegevens van de niet-methodetoetsen worden van de leerlingen aan het eind van het schooljaar opgestuurd naar de afdeling Anderstaligen, totdat de leerling de basisschool verlaat. De reden hiervan is om deze doelgroep te volgen in hun ontwikkeling. Wanneer anderstalige leerlingen bij ons op school starten, krijgen deze leerlingen extra aandacht voor de woordenschat. De leerlingen ontvangen een map met onder andere voor de leerlingen uit de groepen 1 en 2 de themawoorden en de overige groepen de weerwoordlessen van Nieuwsbegrip ontwikkelt door Kentalis. Deze woorden worden in de groep behandeld en gaan ook mee naar huis. Sommige leerlingen krijgen ondersteuning vanuit Humanitas. De leerkrachten hebben, indien nodig, overleg met de begeleider van Humanitas om de begeleiding af te stemmen. Wanneer de beginsituatie van een nieuwe leerling bij aanmelding niet helder is, kunnen we gebruik maken van de IB'er/schoolcoördinator van de afdeling anderstaligen van SOOOG. Door middel van onderzoek kan de beginsituatie worden bepaald. Dit schooljaar is de coördinator van de afdeling anderstaligen één dag ambulant om de basisscholen te ondersteunen bij het aanbod voor de anderstalige leerlingen.

Gestructureerde aanpak sociaal emotionele ontwikkeling en gedragsproblematiek

In de basisondersteuning werken wij met een preventieplan sociaal emotionele ontwikkeling voor de groepen 1 t/m 8. We maken gebruik van de methode Kanjertraining en volgen de leerlingen met behulp van Kanvas vanuit de kanjertraining. Twee keer per jaar vullen de leerkrachten en leerlingen een vragenlijst in over de sociaal emotionele ontwikkeling. We voeren met leerlingen uit de groepen 1 t/m 8 kind gesprekken waarin hun sociaal emotionele ontwikkeling aan bod komt. Naast het basisprogramma is het mogelijk op individueel- en groepsniveau externe ondersteuning aan te bieden door de weerbaarheidscursus Respons of Rots en Water (ook particulier) Daarnaast is het mogelijk de schoolverpleegkundige vanuit de GGD in te schakelen. De schoolverpleegkundige kan gesprekken met ouders en leerlingen voeren. Ook is zij geschoold in het bieden van teken-je-gesprek. Wanneer er sprake is van een problematiek die wij op school niet kunnen ondersteunen, kan school ouders adviseren, middels een verwijsbrief bij de huisarts, een externe organisatie te raadplegen, zoals Molendrift, Accare,

Mentaal Beter, Lentis Jonx. Met toestemming van ouders vindt er overleg plaats met alle betrokkenen: ouders, leerkracht, IB'er, externe organisaties.

Het beleid ten aanzien van langdurig zieke leerlingen

De wet Ondersteuning Zieke Leerlingen regelt de voortgang van onderwijs tijdens ziekte van leerlingen. De school is verantwoordelijk voor het onderwijs, ook als de leerling door ziekte lange tijd geen lessen kan volgen. In overleg met ouders zal onze school onderwijs verzorgen tijdens de ziekteperiode. De groepsleerkracht en indien nodig de IB'er onderhoudt het contact met de ouders. De onderwijsondersteuning is erop gericht dat de leerling ook tijdens de ziekteperiode betrokken blijft bij het leerproces. Hiermee wordt bereikt dat een leerachterstand wordt voorkomen, de leerling actief blijft, de leerling niet in een isolement raakt. De school kan een beroep doen op gespecialiseerde consultants van Cedin. Zij ondersteunen de school, ouders en leerlingen. Voor meer informatie zie www.ozlnoord.nl. In de bijlage is ook het medisch protocol van SOOOG opgenomen.

Veiligheidsbeleid

Onze school heeft het beleid voor het waarborgen van sociale veiligheid vastgelegd in het beleidsplan (zie schoolplan). Het veiligheidsbeleid is bedoeld om leerlingen, leerkrachten, directie, onderwijsondersteunend personeel, ouders en overige gebruikers een veilige plek te bieden. Wij voeren een actief beleid om pesten tegen te gaan. Wij passen de gedragsregels op school en in de klas consequent toe en evalueren regelmatig in het team en met onze leerlingen. Onze school stelt zich jaarlijks op de hoogte van de veiligheidsbeleving van leerlingen, leerkrachten en ouders door middel van enquêtes en voor het personeel ook door functioneringsgesprekken. Wij voeren een incidentenregistratie en wanneer zich incidenten voordoen op het gebied van agressie, geweld en seksuele intimidatie handelen wij conform de wijze die is vastgesteld in het beleidsplan. Onze school beschikt over een coördinator sociale veiligheid die tevens fungeert als aanspreekpunt in het kader van pesten. Verder zijn binnen de school meerdere bedrijfshulpverleners (BHV'ers) aanwezig die bij calamiteiten de juiste stappen ondernemen en het ontruimingsplan uitvoeren. Ook voor het EHBO-gedeelte zijn zij goed uitgerust.

Ergotherapie

Kinderen kunnen doorverwezen worden naar Het Beweegcentrum. Eerder kwamen de kinderergotherapeuten op school, nu kunnen de kinderen zelf naar de praktijk in Winschoten komen. De leerkracht/IB'er kan de kinderergotherapeut inschakelen wanneer er problemen zijn op onder andere het gebied van de motoriek, schrijfvoorwaarden/schrijven, zelfstandigheid, planmatig uitvoeren van vaardigheden, aandacht/concentratie, zelfstandig werken, automatiseren van vaardigheden, het plannen en organiseren van activiteiten en het stimuleren van spelontwikkeling. Daarnaast kan het adviseren omtrent de leeromgeving; zoals aanpassingen en hulpmiddelen op school. (het (digitaal) aanmeldformulier is op te vragen bij de IB'er).

10.4 Beschrijving van de zorgstructuur

De ondersteuningsstructuur

1-zorgroute

Basisondersteuning omvat de ondersteuning die de school zelf binnen en om de groep organiseert en binnen de eigen organisatie aan alle leerlingen biedt. De kern wordt gevormd door de groep. Uitgangspunt is dat het kind zoveel mogelijk wordt opgevangen in de eigen groep door de eigen leerkracht.

Op onze school wordt met de 1-zorgroute gewerkt. Daarmee willen we bereiken dat leerkrachten in het kader van Passend Onderwijs hun onderwijs beter afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Zij werken handelingsgericht en gaan planmatig om met verschillen in onderwijsbehoeften tussen kinderen, zodat elke leerling passend onderwijs ontvangt en zich optimaal kan ontwikkelen op basis van zijn/haar mogelijkheden en talenten. De 1-zorgroute maakt de stappen en beslismomenten in de ondersteuning aan leerlingen binnen school transparant en biedt impulsen om de kwaliteit van het onderwijs en de ondersteuning in school te verbeteren. Het bewerkstelligt een goede aansluiting tussen de schoolinterne begeleiding en de schoolexterne zorg en stimuleert daarbij samenwerking tussen onderwijs en zorg in de regio.

Organisatie van de ondersteuning

Om goed zicht te hebben op de ontwikkeling van onze leerlingen, de groep en de school werken wij handelings- en opbrengstgericht (HGW/OGW). Op zowel leerling, groeps- als schoolniveau wordt er cyclisch gewerkt en nemen wij de volgende stappen: waarnemen, begrijpen, wegen, plannen, handelen en evalueren. Dit doen we om de onderwijsbehoeften van de leerlingen en de groep goed in beeld te krijgen en een passend aanbod te bieden, zodat

een optimale ontwikkeling kan plaatsvinden op basis van de mogelijkheden en talenten van de leerling. Hieronder staat per niveau beschreven hoe we de ontwikkeling volgen en de stappen van het cyclisch proces

Leerlingniveau

We volgen de leerlingen in de groepen 1 en 2 met behulp van de Leerlijnen Jonge Kind. Deze leerlijnen bestaan uit de domeinen taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling, spel en motoriek. In de kwaliteitskaart Beredeneerd aanbod groep 1 en 2 staat de werkwijze rondom de leerlijnen beschreven. Vanaf groep 3 volgen we de leerlingen met behulp van methodetoetsen, niet-methodetoetsen en observaties. Vanaf groep 4 wordt ook de niet-schoolse-cognitieve capaciteiten toets (NSCCT) afgenomen en leggen we de resultaten naast het leerrendement van de niet-methodetoetsen en kijken we of de leerling zich naar zijn of haar mogelijkheden ontwikkelt (rekening houdend met de momentopname).

Vanaf groep 3 worden kind gesprekken gevoerd, waarin de leerling aan kan geven hoe de ontwikkeling verloopt en wat het nodig heeft om zich goed te kunnen ontwikkelen. Vanaf ongeveer groep 6 krijgen we zicht op de referentieniveaus en leggen we de mogelijke uitstroombestemming en referentieniveaus naast elkaar. Sommige leerlingen hebben specifieke onderwijsbehoeften. Deze worden beschreven in een leerlingnotitie onderwijsbehoeften in ParnasSys. Daar worden de stimulerende en belemmerende factoren ook aan toegevoegd. Leerlingen die naast het basisprogramma van de groep ook aan andere doelen uit voorgaande periodes werken, hebben een individueel plan voor het desbetreffende vakgebied. Leerlingen die niet aan het basisprogramma meedoen, maar op een eigen leerlijn zijn geplaatst en ondersteuning krijgen vanuit het samenwerkingsverband (bijv. onderwijsassistent of bekostiging buiten school krijgen) hebben een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Het OPP en eigen leerlijn wordt met ouders besproken. Voor meer informatie over het OPP zie het hoofdstuk over extra ondersteuning.

Groepsniveau

Op groepsniveau staat de cyclus Handelingsgericht Werken centraal. Deze cyclus omvat vier fasen: 'waarnemen', 'begrijpen', 'wegen', 'plannen' en 'realiseren'.

Wij doorlopen vier keer per jaar de cyclus van HGW.

In de cyclus Handelingsgericht Werken zet de leerkracht zes stappen.

1. Het evalueren van het vorig groepsplan en het verzamelen van leerling-gegevens in het digitaal groepsoverzicht (ParnasSys)

In het groepsoverzicht worden gegevens verzameld uit methodeonafhankelijke en methode gebonden toetsen, uit de analyse van toets resultaten, uit observaties en uit gesprekken die met kinderen en met ouders gevoerd zijn. De stimulerende en belemmerende factoren worden hier ook ingevuld. Daarnaast wordt geëvalueerd of de in het groepsplan gestelde doelen bereikt zijn en welke aanpassingen de komende periode in het aanbod of de aanpak nodig zijn. De leerkracht reflecteert over haar aanbod de afgelopen periode en over de resultaten daarvan.

2. Het signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

De leerkracht signaleert op basis van de verzamelde gegevens welke leerlingen de komende periode extra aandacht nodig hebben. Door leerlingen die achterblijven vroegtijdig te signaleren en adequaat te begeleiden, kunnen vaak achterstanden voorkomen worden. Het betreft niet alleen leerlingen met een achterstand. Ook hoogbegaafde leerlingen en leerlingen met een eigen leerstijl hebben specifieke onderwijsbehoeften. Tevens kijkt de leerkracht vooruit naar de komende periode en kan aangeven welke leerlingen extra ondersteuning nodig hebben bij de cruciale leermomenten die in de leerlijn of methode aan bod komen.

3. Het benoemen van de onderwijsbehoeften van leerlingen

Op basis van de verzamelde gegevens benoemt de leerkracht de onderwijsbehoeften van de leerlingen en geeft daarbij aan welk(e) doel(en) zij de komende periode voor elke leerling nastreeft en wat elke leerling (extra) nodig heeft om die doelen te bereiken.

4. Het clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften

Nadat de onderwijsbehoeften in kaart gebracht zijn, onderzoekt de leerkracht hoe zij op een haalbare en effectieve wijze leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften kan clusteren, zodat de leerlingen een optimale instructie ontvangen en van en met elkaar leren. De clustering is tijdelijk en flexibel van aard en wordt in elke groepsbespreking opnieuw bekeken en heroverwogen. Op schoolniveau vindt reflectie plaats op de differentiatie vormen die in het betreffende vakgebied gehanteerd worden.

5 Het opstellen van een digitaal groepsplan

Op basis van de onderwijsbehoeften en gekozen clustering stelt de leerkracht doelgericht het groepsplan op. De inhoud en aanpak zijn afgestemd op de doelen. Tevens geeft de leerkracht aan hoe zij het werken met (instructie)groepjes in de groep organiseert

6 Het uitvoeren van een groepsplan

Het groepsplan wordt in de afgesproken periode uitgevoerd. In de weekplanning/ logboek geeft de leerkracht aan wat hij/zij uit het groepsplan uitvoert, tevens zijn de resultaten van de ondersteuning terug te vinden in het logboek. Het groepsplan dient een werkdocument te zijn. Tussentijds wordt het groepsplan bijgesteld. Na afloop van de periode wordt het groepsplan geëvalueerd en start de cyclus opnieuw.

Groepsbespreking en leerlingenbespreking

Elke cyclus wordt afgesloten met een groepsbespreking. De groepsleerkracht en de intern begeleider bespreken de uitkomsten van stap 1 tot en met 4 en verzamelen handvatten voor het opstellen van een nieuw groepsplan. Er wordt gebruik gemaakt van het format Groepsbespreking. Vanuit de groepsbespreking kan een leerling worden aangemeld voor de leerlingenbespreking als de onderwijsbehoeften van een leerling onduidelijk blijven, als een leerling herhaald onvoldoende profiteert van het groepsplan of als er vermoedens zijn van een ernstige problematiek. De leerlingenbespreking is het overleg van het ondersteuningsteam van school. Ook de leerkracht van de betreffende leerling is hierbij aanwezig.

Schoolniveau

Op schoolniveau beoogt de 1-zorgroute ertoe bij te dragen dat:

- leerkracht en intern begeleider de afstemming van het onderwijs op de onderwijsbehoeften van de leerlingen in een groep cyclisch bespreken in groepsbesprekingen;
- leerlingen die (herhaald) onvoldoende profiteren van het aanbod in het groepsplan of leerlingen met vermoedens van een ernstige problematiek vroegtijdig en handelingsgericht besproken worden in de leerlingenbespreking (of het ondersteuningsteam van de school);
- de stappen, beslismomenten en verantwoordelijkheden in de ondersteuning aan leerlingen in school eenduidig en transparant zijn;
- de taak en rol van de intern begeleider duidelijk is en de professionaliteit van de intern begeleider vergroot wordt;
- uitwisseling en afstemming binnen het team plaatsvindt ten aanzien van hoe aan de onderwijsbehoeften van leerlingen tegemoet gekomen wordt; ouders een partner zijn van leerkracht en school;
- de kwaliteit van het onderwijs en de ondersteuning in school systematisch in kaart gebracht wordt, wat impulsen biedt om gericht de kwaliteit van het onderwijs en de ondersteuning in school te verbeteren;
- de school een sterke positie inneemt in haar omgeving en binnen het samenwerkingsverband of regio samenwerkt met externe partners in het onderwijs en de ondersteuning aan leerlingen. Er wordt aandacht besteed aan de overgang van risicoleerlingen vanuit de peuterspeelzaal naar groep 1 van de basisschool en aan de overgang van leerlingen vanuit de basisschool naar het voortgezet onderwijs (doorgaande lijn).

Op schoolniveau hebben we een ondersteuningsstructuur ingericht, waarbij de leerkracht ondersteund wordt door de intern begeleider bij het doorlopen van de cyclus van handelingsgericht werken.

Hiervoor heeft de intern begeleider

drie ankerpunten in de begeleiding:

- de groepsbespreking;
- de leerlingbespreking;
- de klassenconsultatie.

De directie is in dit verband verantwoordelijk voor onderwijskundig leiderschap en stelt betrokkenen in staat het werk uit te voeren zoals afgesproken. De besprekingen zijn opgenomen in het jaaroverzicht Ondersteuning.

Bovenschools niveau

Scholen, instellingen en professionals werken zodanig met elkaar samen dat er een integraal en passend arrangement is voor leerlingen en hun opvoeders die bijzondere ondersteuning nodig hebben.

De 1-zorgroute beoogt op het niveau van het samenwerkingsverband ertoe bij te dragen dat:

- de stappen, beslismomenten en verantwoordelijkheden duidelijk zijn voor allen die schoolintern en schoolextern betrokken zijn bij de ondersteuning aan leerlingen (ketenverantwoordelijkheid);

- korte, efficiënte en schoolnabije lijnen ontworpen worden voor het invoeren van schoolexterne ondersteuning en begeleiding voor leerling, ouders, leerkracht en school;
- vanuit een gezamenlijk denk- en werkkader samenwerking in de regio met onder meer (speciaal) basisonderwijs, voortgezet onderwijs en jeugdzorg vorm krijgt.

Om het werken met de 1-zorgroute in de groep te kunnen realiseren zijn een aantal zaken essentieel:

- zelfstandig werken en samenwerken: op onze school besteden we veel aandacht aan het ontwikkelen van een zelfstandige werkhouding en het goed kunnen samenwerken.
- effectieve instructie en werken met de instructietafel: we differentiëren de instructie voor kinderen die hier behoefte aan hebben. Er zijn leerlingen die extra instructie krijgen, er zijn ook leerlingen die verdiepende instructie krijgen. De verlengde instructie wordt zoveel mogelijk aan de instructietafel gegeven.
- het werken met dag- en weektaken: de kinderen van groep 1 en 2 leren hun taken plannen en afmaken met een planbord. Van groep 3 tot en met 8 wordt gewerkt met dag- en weektaken. Op het bord en/of op een formulier staat duidelijk aangegeven welke taken de kinderen per dag en/of week moeten maken, welke taken pas gemaakt mogen worden na instructie van de groepsleerkracht en welke taken de leerling zelfstandig kan maken.

Er vindt regelmatig reflectie plaats op het klassenmanagement en de organisatie in de groep en er wordt ook gereflecteerd op het onderwijsaanbod en het eigen handelen Duo-leerkrachten stemmen het handelen op elkaar af en ook de overdracht van de vorige groep en naar de volgende groep wordt goed afgestemd.

De kinderen zijn ingedeeld in jaargroepen. Uitgangspunt is dat er alles aan gedaan wordt om leerlingen zo lang mogelijk bij de groep te houden, met name door verlengde instructie o.a. aan de instructietafel. De methoden bieden met verdiepings- en herhalingsstof ruime mogelijkheden om de leerlingen als groep bij elkaar te houden. Deze manier van werken levert een klimaat op, waar zwakkere leerlingen de kans krijgen zich op te trekken. Via veel aandacht in de onderbouw zorgen we ervoor, dat de kinderen voldoende voorbereid zijn op het systematisch aanleren van vaardigheden als lezen, schrijven en rekenen. Daarbij hoort, dat we veel aandacht geven aan het ontwikkelen van een zelfstandige werkhouding en het goed kunnen samenwerken.

Soms wijken de mogelijkheden van kinderen zover af van het gemiddelde van de groep, dat we (via eigen leerlijnen) individuele programma's schrijven. Vanuit het expertisecentrum SOOOG bestaat de mogelijkheid voor nader overleg of advies via de consultatieve leerlingbegeleider (CLB).

Groepsplan

Bij het omgaan met de verschillende onderwijsbehoeften van leerlingen in een groep kiezen we als insteek voor het werken met groepsplannen. Groepsplannen zijn afgeleid van het schoolplan. In het schoolplan staan de leer- en ontwikkelingsgebieden beschreven op basis van de kerndoelen. Voor alle leergebieden wordt aangegeven welke methodes en materialen gebruikt worden en hoe de niveaus zijn ingedeeld. In het groepsplan wordt door de leerkracht

doelgericht, met hoge verwachtingen ten aanzien van alle leerlingen, om te komen tot betere resultaten, aangegeven hoe de komende periode met de verschillende onderwijsbehoeften van de leerling in de groep wordt omgegaan. Op basis van het groepsoverzicht bekijkt de leerkracht hoe de leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften geclusterd kunnen worden.

Een groepsplan omvat altijd de volgende onderdelen: doelen, inhoud, aanpak of methodiek, organisatie en evaluatie. Het is belangrijk dat de doelen in een groepsplan SMART zijn geformuleerd: concreet en duidelijk, meetbaar, realistisch, tijdgebonden en inspirerend.

In iedere groep zitten leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften. Omdat leerkrachten niet meer dan drie verschillende niveaus kunnen hanteren in de groep leidt dit ook bij ons tot differentiatie in drie groepen.

In de formulering hanteren we de volgende subgroepen:

- **Basisgroep:** tot deze groep behoort over het algemeen het merendeel van de leerlingen. Zij ontvangen de basisinstructie.
- **Risicogroep:** dit zijn leerlingen die meer instructie en begeleiding van de leerkracht nodig hebben. Zij ontvangen naast de basisinstructie verlengde instructie.
- **Plusgroep:** Het gaat hier om instructie onafhankelijke leerlingen. Dit zijn goede leerlingen die vaak voldoende hebben aan een korte instructie.

Voor de vakken rekenen en wiskunde, spelling, begrijpend lezen (groep 5 t/m 8), technisch lezen (groep 3 en 4) worden twee keer per jaar groepsplannen geschreven, namelijk voor de periode augustus t/m januari en februari t/m juni. In groep 3 wordt gewerkt met de kernplannen van Veilig leren lezen. Dit is na elke kern, waarin tevens bij elke kern geanalyseerd en geëvalueerd wordt. Voor rekenen, spelling en begrijpend lezen wordt na elke methodetoets (om de 4 a 5 weken) de groep geëvalueerd in het groepsplan, a.d.h.v. de resultaten kan er zo nodig kleine aanpassingen gedaan worden. De evaluatie van de methode onafhankelijke toetsen vindt 2 keer per jaar plaats: in januari en juni. N.a.v. de uitkomsten van de deze evaluaties kan het groepsplan bijgesteld worden. De groepsplannen worden in ParnasSys geplaatst.

Individuele leerlijn

Er zijn leerlijnen voor leerlingen die zich sneller ontwikkelen (1S), leerlijnen voor leerlingen die zich gemiddeld ontwikkelen (1F) en leerlijnen voor leerlingen die zich langzamer ontwikkelen (<1F). Het werken met een individuele leerlijn (Eigen leerlijn in ParnasSys) betekent dat de leerling voor een bepaald vakgebied andere doelen en een ander uitstroomniveau heeft dan de rest van de groep. En dit kan daarnaast voor een leerling uitgewerkt worden met een ontwikkelingsperspectief (OPP). Het streven is leerlingen tot en met groep 6 te laten profiteren van het groepsaanbod.

Om over te gaan op een eigen leerlijn moet er altijd een extern persoon betrokken zijn geweest. De orthopedagoog van het Expertisecentrum en zij moet een deskundigheidsverklaring worden afgegeven. Een IQ bepaling is niet verplicht, echter bij enige twijfel wordt aangeraden eerst nader onderzoek te verrichten.

10.5 Grenzen van de mogelijkheden

De Waterlelie wil in principe elke leerling met een specifieke onderwijsbehoefte opvangen en begeleiden. Maar wanneer is het nog verantwoord en wanneer gaat het ten koste van iets of iemand anders (de leerling zelf, de overige leerlingen van de groep, de leerkracht)? Ook wanneer daar extra middelen tegenover staan?

Wij zullen onszelf daarom de vraag stellen of wij leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften op onze school verantwoord kunnen begeleiden; of de school wel kan voldoen aan de onderwijsbehoeften die deze leerling heeft. Oftewel: waar liggen de grenzen van het eigen kunnen van zowel de individuele leerkracht als van het team in zijn totaliteit, m.a.w. wanneer is er sprake van handelingsverlegenheid? De mate waarin een leerling een specifieke onderwijsbehoefte heeft, is afhankelijk van de aard van de problematiek.

Wanneer er twijfels zijn of wij wel op een voldoende verantwoorde wijze goed onderwijs kunnen bieden, treden wij in overleg met de ouders. Samen zullen we op zoek gaan naar oplossingen, eventueel met externe ondersteuning en hulp. Er kunnen zich echter situaties voordoen, waarin de grenzen aan de ondersteuning voor de kinderen wordt bereikt.

Onze school kan niet voorzien in de ondersteuning wanneer er sprake is van:

1. Verstoring van rust en veiligheid:

Indien een leerling een handicap of stoornis heeft die ernstige gedragsproblemen met zich meebrengt, leidend tot een ernstige verstoring van de rust en de veiligheid in de groep dan is voor ons de grens bereikt waardoor het niet meer mogelijk is kwalitatief goed onderwijs aan de gehele groep en het betreffende kind met een handicap of stoornis te bieden.

Het gaat dan om kinderen met gedrags-, ontwikkelings- en/of psychiatrische problemen, zoals:

- een kind met een psychische stoornis en ontwikkelingspathologie.
- een kind met ernstige sociaal/emotionele gedragsproblemen in de schoolsituatie.
- een kind met ernstige sociaal/emotionele gedragsproblemen in de thuissituatie.
- een kind dat door sociaal/emotionele problemen niet kan profiteren van het reguliere onderwijs.
- een kind dat door sociaal/emotionele problemen een bedreiging is voor zichzelf of anderen.
- een kind dat door zijn problemen een geringe sociale redzaamheid heeft.
- een kind waarbij duidelijk is dat de beschikbare ondersteuningsstructuur van het reguliere onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is.

2. Interventie tussen verzorging /behandeling – onderwijs

Indien een leerling een handicap heeft die een zodanige verzorging/behandeling vraagt dat daardoor zowel de zorg en de behandeling voor de betreffende leerling als het onderwijs aan de betreffende leerling onvoldoende tot zijn

recht kan komen, dan is voor ons de grens bereikt waardoor het niet meer mogelijk is kwalitatief goed onderwijs aan het betreffende kind met een handicap of stoornis te bieden.

3. Verstoring van het leerproces voor de andere kinderen

Indien het onderwijs aan de leerling met een handicap of stoornis een zodanig beslag legt op de tijd en de aandacht van de leerkracht dat daardoor de tijd en aandacht voor de overige leerlingen in de groep onvoldoende of in het geheel niet kan worden geboden, dan is voor ons de grens bereikt waardoor het niet meer mogelijk is kwalitatief goed onderwijs aan de leerlingen in de groep te bieden.

4. Gebrek aan opnamecapaciteit

In het verlengde van de onder punt 3 beschreven situatie is de school niet in staat een leerling met een specifieke ondersteuningsbehoefte op te nemen, vanwege het totaal aantal leerlingen in een bepaalde groep. Per aanmelding zal de afweging moeten plaatsvinden of er voldoende mogelijkheid tot begeleiding aanwezig is.

5. Te geringe leerbaarheid

De leerling moet aan schoolse activiteiten kunnen deelnemen. Er zal dus voldoende mate van leerbaarheid moeten zijn.

Het gaat hier om kinderen met waarbij duidelijk is dat de beschikbare ondersteuningsstructuur van het reguliere onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is.

6. Slechtzienende kinderen

In geval van een slechtzienende leerling zal per individu bekeken worden hoe en of de school op hoogwaardig niveau onderwijs kan bieden.

Slechtzienende kinderen. Hieronder verstaan wij:

- een kind met ernstige communicatieproblemen als gevolg van deze handicap.
- een kind dat door deze handicap een leerachterstand heeft.
- een kind waarbij door deze handicap de leervoorwaarden ontbreken.
- een kind waarbij duidelijk is dat de beschikbare ondersteuningsstructuur van het reguliere onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is.

7. Slechthorende kinderen

In geval van een slechthorende leerling zal per individu bekeken worden hoe en of de school op hoogwaardig niveau onderwijs kan bieden.

Slechthorende kinderen. Daaronder verstaan wij:

- een kind met een ernstige gehoorbeperking.
- een kind met ernstige communicatieproblemen als gevolg van deze handicap.
- een kind dat door deze handicap een leerachterstand heeft.
- een kind waarbij door deze handicap de leervoorwaarden ontbreken.
- een kind waarbij duidelijk is dat de beschikbare ondersteuningsstructuur van het reguliere onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is.

8. Leerlingen met ernstige spraak- en/of taalmoeilijkheden.

In geval van een leerling met ernstige spraak en/of taalmoeilijkheden zal per individu bekeken worden hoe en of de school op hoogwaardig niveau onderwijs kan bieden.

Kinderen met ernstige spraak- en of taalmoeilijkheden. Daaronder verstaan wij:

- een kind met een ernstige spraak- en of taalstoornis waarvoor het kind therapie heeft gekregen, maar dat niet heeft geleid tot verbetering.
- een kind met een ernstige spraak- en of taalstoornis en nog een andere stoornis.
- een kind met ernstige communicatieproblemen als gevolg van deze handicap.
- een kind dat door deze handicap een leerachterstand heeft.
- een kind waarbij door deze handicap de leervoorwaarden ontbreken.
- een kind waarbij duidelijk is dat de beschikbare ondersteuningsstructuur van het reguliere onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is.

9. Leerlingen met motorische beperkingen

De school is wel toegankelijk voor bijvoorbeeld rolstoelafhankelijke leerlingen. In geval van andere noodzakelijke, maar lastig te realiserbare aanpassingen voor leerlingen met een motorische beperking zal per individu bekeken worden hoe en of de school op hoogwaardig niveau onderwijs kan bieden

Kinderen met een lichamelijke handicap. Hieronder verstaan wij:

- een kind met een stoornis of meerdere stoornissen waardoor het motorische beperkingen ondervindt.
- een kind met een geringe zelfredzaamheid.
- een kind waarbij duidelijk is dat de beschikbare ondersteuningsstructuur van het reguliere onderwijs en vanuit de zorgsector niet toereikend is.

Belangrijke factoren die ook nog een rol kunnen spelen bij onze afweging zijn:

- het aantal leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften al aanwezig in de groep;
- de beïnvloeding van het leerproces van andere leerlingen;
- de deskundigheid en ervaring van het personeel;
- de continuïteit binnen het team;
- de organisatie / differentiatiecapaciteit van de groep en de school;
- het gebouw- en de materiële situatie van de school.

Wij merken op dat de grens van de ondersteuning mede bepaald wordt door de mate waarin diverse hulpbronnen toegekend en gerealiseerd kunnen worden.

We denken hierbij aan:

- Acceptabele groepsgrootte.
- Extra handen in de klas.
- Vermindering en afstemming van het aantal documenten dat opgesteld moet worden m.b.t. het volgen van de leerlingen en het verkrijgen van indicaties / herindicaties / budgetten / verklaringen enz. Leerkrachten hebben minder administratieve taken en meer tijd voor het daadwerkelijk bezig zijn met de leerlingen in de groep en met de voorbereiding van lessen en activiteiten.
- Gespecialiseerde leerkrachten die extra hulp kunnen geven aan leerlingen die dat nodig hebben.
- Voldoende voorzieningen in de school (aangepast meubilair, koelkast voor medicijnen, toiletten, douches).
- Voldoende (medische) hulp aanwezig voor verzorging of verpleging (bijv. toedienen van medicijnen).
- Externe deskundigen die specifieke vragen kunnen beantwoorden en die de leerlingen begeleiden bij het functioneren binnen het regulier onderwijs.

In uitzonderlijke gevallen zal een leerling dus niet toegelaten kunnen worden of zal voor een reeds toegelaten leerling een opvang buiten de eigen school gezocht moeten worden. De zorgplicht Passend Onderwijs verplicht ons als school de ouders vervolgens te ondersteunen bij het zoeken naar goed passend onderwijs voor het betreffende kind. Dit kan zijn op een andere basisschool, dan wel een school voor speciaal basisonderwijs of een school voor speciaal onderwijs.

Bij leerlingen die verstoring van de rust en veiligheid op school veroorzaken handelen wij volgens het bovenschools beleidsdocument 'Toelating, schorsing en verwijdering'.

10.6 Zorgpartners

De school is verantwoordelijk voor het onderwijs; de gemeente voor de zorg. Een goede verbinding tussen jeugdhulp en onderwijs is belangrijk.

De jeugdgezondheidszorg(GGD)

Onderzoek van gehoor, gezichtsvermogen, lengte en gewicht

In groep 2 komt de doktersassistent van de GGD op school voor een onderzoek van het gehoor en gezichtsvermogen. De kinderen worden opnieuw gemeten en gewogen in groep 7. Er wordt dan ook klassikaal voorlichting gegeven over voeding en bewegen. De onderzoeken vinden alleen plaats met toestemming van ouders. Als tijdens één van de onderzoeken blijkt dat er bijzonderheden zijn, vindt overleg met ouders plaats.

Aandacht voor gezondheid en opvoeding

De GGD kan scholen adviseren bij het vormgeven van gezondheids- en opvoedingsonderwerpen op school.

Bijvoorbeeld rond voeding en bewegen, pesten en de seksuele ontwikkeling van kinderen. Er is daarbij aandacht voor het onderwerp in de groep, maar ook voor het maken van regels en afspraken, het betrekken van ouders en het signaleren van problemen. Kijk hiervoor op www.ggd.groningen.nl/jeugd-opvoeding.

Schoolverpleegkundige

Met vragen en problemen kunnen ouders altijd terecht bij de Jeugdgezondheidszorg van GGD Groningen. De schoolverpleegkundige, mevrouw W. Akkerman, zij is op afroep afwezig. Het is ook mogelijk op een ander moment in contact te komen met de schoolverpleegkundige. Ouders kunnen dit kenbaar maken bij de leerkracht of IB'er. De schoolverpleegkundige neemt dan contact met ouders op om een afspraak te maken of ouders kunnen bellen naar de Telefonische Advisering van GGD Groningen/CJG, telefoon: 050 367 4991 (op werkdagen van 8.00 - 20.00 uur).

Centrum Jeugd en Gezin (CJG)

Een kind of ouder kan in de gemeente Oldambt voor hulp en ondersteuning terecht bij het jeugdteam van de gemeente.

De volgende hulp en ondersteuning kan geboden worden:

- **Opvoedtips:** We willen allemaal dat kinderen en jongeren gezond en veilig kunnen opgroeien. In de meeste gezinnen gebeurt dat ook. Toch gaat opgroeien en opvoeden niet altijd vanzelf. Soms hebben ouders misschien behoefte aan praktische opvoedtips of wat informatie. Ouders kunnen dan terecht bij het jeugdteam.

- **Hulp en ondersteuning:** Soms kan het opvoeden van een kind zo zwaar zijn, dat ouders het alleen met hun gezin niet redden. Lukt het ook niet met hulp van familie en vrienden, dan kunnen ouders voor hulp en ondersteuning terecht bij het jeugdteam. Een ervaren jeugdhulpverlener bekijkt dan samen met de ouders welke hulp voor de situatie het beste is. Deze medewerker stelt samen met het gezin een plan op. In dit plan staat wie wat gaat doen. Soms kunnen ouders zelf (nog) wat doen of zijn er misschien nog andere mensen die kunnen helpen. In sommige gevallen is er direct professionele hulp nodig. Het jeugdteam werken nauw samen met allerlei (zorg)organisaties. De hulp die nodig is kan daardoor snel geregeld worden.

- **Specialistische hulp:** Heeft een kind en/of gezin zwaardere zorg nodig? Of maken ouders zich grote zorgen over hun kind? Ook dan kunnen ouders terecht bij het jeugdteam. Een ervaren jeugdhulpverlener kijkt dan samen met het gezin welke hulp voor de situatie het beste is. Samen wordt een plan opgesteld. In dit plan staat wie wat gaat doen. Deze hulpverlener kan ouders ook doorverwijzen naar specialistische hulpverlening als dat nodig is. Daarom werkt het jeugdteam nauw samen met allerlei (zorg)organisaties. De ondersteuning is er op gericht dat de opvoeding van het kind (weer zoveel mogelijk) door ouders zelf gedaan kan worden. Het jeugdteam is telefonisch te bereiken via (0597) 48 20 00.

De Regionale Verwijsindex Zorg voor Jeugd

In alle gemeenten in de provincie Groningen is een regionale verwijsindex Zorg voor Jeugd ingesteld. Deze functioneert als een loket waar scholen melding kunnen doen van leerlingen over wie zorgvragen zijn. Namens de school is de IB'er aangewezen als melder voor de verwijsindex. Als naast de school nog tenminste één andere instantie of deskundige melding heeft gedaan zal dat aanleiding zijn voor nadere acties vanuit de jeugdzorg. Zo kan er een zorgoverleg georganiseerd worden waarbij de volgende instellingen/functionarissen deel kunnen nemen:

- Jeugdgezondheidszorg (schoolarts/schoolverpleegkundige)
- De Leerplichtambtenaar
- (school)maatschappelijk werk
- Jeugdzorg

Doel van het zorgoverleg is: krijgen leerlingen wat ze nodig hebben, zijn de lijnen kort, loopt er niemand meer van loket naar loket?

Doel is om te werken met het principe 1 kind – 1 plan.

Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Wij maken gebruik van de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Dit is een stappenplan waarin beschreven staat hoe wij als school kindermishandeling signaleren en melden.

10.7 Expertise binnen en buiten de school

Het kunnen inspelen op de onderwijsbehoeften van leerlingen, de kwaliteit van opbrengst- en handelingsgericht werken op peil houden en hier verdieping in aanbrengen, zijn essentiële taken van onze medewerkers. Om over goede kennis en vaardigheden ten aanzien van de begeleiding van onze leerlingen te beschikken is scholing nodig. Iedere collega onderhoudt zijn eigen bekwaamheid door middel van het volgen van korte en langere

nascholingscursussen of een specifieke opleiding. Er zijn opleidingsmogelijkheden vanuit de SOOOG-academie. Daarnaast maken we gebruik van andere aanbieders voor scholing op team- of individueel niveau. Door eigen leerwensen en leervragen aan te geven, kan er scholing gerealiseerd worden. Alle personeelsleden leren van elkaar en met elkaar, door collegiale consultatie, het volgen van lessen bij elkaar, intervisie en onderlinge uitwisseling van interne expertise.

Specialisten binnen de school:

In het onderstaand overzicht zijn de specialisten binnen onze school genoemd. De specialisten hebben hiervoor een opleiding gevolgd. Een aantal specialisten zijn vrij geroosterd van lesgevende taken om hun expertise in te zetten.

2 leerkrachten zijn bezig met het bewegend leren op te zetten vanaf groep 3.

Meerdere leerkrachten hebben de cursus Met sprongen Vooruit (rekengebied) gevolgd of zijn deze aan het volgen.

Daarnaast hebben we 2 leerkrachten die ICT als specialisme hebben. Zij zijn ieder 2 dagen vrij geroosterd en worden ook ingezet voor andere scholen.

Een leerkracht heeft de cursus 'Close Reading' gevolgd.

1 Leerkracht werkt met kleine groepjes (RT-er) buiten de klas. Zij is daarnaast ook orthopedagoge (eigen praktijk)

1 Intern begeleider.

Specialisten buiten de school

Bovenschoolse expertise

De volgende deskundigen kunnen vanuit ons Expertisecentrum worden ingezet

- Orthopedagogen
- Gedragsspecialisten
- Onderwijsassistenten
- Ambulante begeleider
- Onderwijskundige

Externe expertise

De volgende deskundigen kunnen worden ingezet vanuit externe instanties

- Ergotherapeuten (Beweegcentrum Winschoten) kunnen ook binnen school worden ingezet
- Logopedisten (Logopedistenpraktijk Oldambt)
- Ambulante Begeleiding vanuit Kentalis wordt binnen de school ingezet.
- Schoolverpleegkundige (GGD)
- Orthopedagogen vanuit Molendrift (doet ook behandelingen en/of observaties binnen de school)

